

Nikdar je ne bom dovršil svoje kočje za vasjo. Podrla se je vera v bodočnost, zato so mi roke trudne in opešane.

Kaj pa bi tudi s kočjo? Čeprav bi bila dodelana in pokrita, trdno zadelana s hrastovimi vrati in s težkimi podboji, čeprav bi bila okna zagrnjena in zapažena, jaz bi te bil ozrl, Aza! Ugledal bi te bil po beli cesti že oddaleč; začula bi bila ušesa tvoj satanski smeh, začutila bi bila moja ciganska duša tvojo bližino in umiral bi od bolesti in odprl bi ti vrata in okna in hitel bi ti naproti daleč, daleč po beli cesti in gotovo bi takrat skozi odprta vrata ušla vsa moja sreča in kočja, s tolikim trudom postavljena, bi bila zopet prazna. Zato pa je bolje, da odidem v gozd, pa si izberem pripravno vejo, kakor je to predpisano za nesrečnega cigana, in sicer daleč od bele ceste, da ne bo poštenih ljudi strah ubogega Tumrija . . .

Satura.

Spisal L. Pintar.

Znojila. Precej opravičen je dvom, da bi bil Snoilsky slovenski priimek, češ da bi moralo tako ime pripadati le kakemu severnemu Slovanu, Čehu ali Poljaku (Lj. Zv. XVIII, 627), kajti res je, da bi se n. pr. Zabolotskij ali Zamjačinskij (Hintermoser) v slovenščini pravilno imenoval Zablášek (Zablatščák) in Zamečinšek (Zamečinščák) t. j. tisti, ki je za blatom in za mečino (Morast) naseljen, t. j. onkraj blata ali mečine. Mečina je namreč mehka t. j. močvirnat svet, primeri: trdina (fester Boden), peščina (Sandboden), sitina (Binsicht), sipina (Sandbank), melina (Sandriese) i. t. d. — Iz krajevnih imen izvajajo se krajnoimenski pridevniki s sufiksom „-ski“ in pri severnih Slovanih se rabijo taki krajnoimenski pridevniki kar naravnost za priimke, in to čisto naravno, kajti priimek je pravzaprav res le determinativno ali pridevniško določilo pravemu osebnemu imenu. V resnici seveda se pri posubstantivljenju krajnoimenski pridevniki pač niso naslanjali na osebna imena, ampak na splošne apelativnike „lech, kmet, naseljenec, sedlak, seljanin“ i. t. d., toda ta splošna imena, ki so služila za nekako ideelno oporo posubstantivljenju krajnoimenskih pridevnikov na „ski,“ imajo danes reelno nadomestilo v osebnih imenih, ki se z dotičnimi priimki (posubstantivljenimi pridevniki) družijo. Meja med samo-

stalnikom in pridevnikom nikakor ni na tako trdnem temelju osnovana, kakor navadno mislimo, češ „bolni“ n. pr. je pridevnik in „bolnik“ še le samostalnik, ali „stara“ je še pridevnik in „starka“ samostalnik. Zveze kakor n. pr. „mož poštenjak, mladenič lahkoživec“ nam dokazujejo, da je s posebnim sufiksom navidezno posubstantivljeni pridevnik še vedno lahko pridevnik — in Starý, Dobrovolný pričujeta, da je lahko pridevnik v določni obliki, t. j. s členom ali kazalnim zaimkom posubstantivljeni adjektiv tudi samostalno ime. V obče pa opazujemo, da je samostalna raba pridevniških imen pri severnih Slovanih bolj razvita, nego v slovenščini, dasiravno je tudi tukaj negirati ne moremo in ne smemo. Slovenščina se torej v obče ne zadovoljuje z golim krajnoimenskim pridevnikom, če hoče zaznamovati naselnika ali posestnika kakega kraja, ampak ona izvaja hišna imena t. j. posestniška ali naseljeniška imena iz krajnoimenskih pridevnikov na „-ski“ s sufiksom „-jak“ in tako smo dobili tisto veliko množino „-škov“ ali „-ščakov“ med našimi hišnimi imeni, oziroma med slovenskimi priimki; vsi so krajnoimenskega izvira, torej: Dol (Thal), dolski, Dolščak (Dóvšek); Lom (Bruch-Moor), lomski, Lómšek (Lomščák); Tolsti vrh, tolški, Tolščak (Tulščak, der Feistenberger); Zavine v boštanjski, oziroma Zavinek v svetokriški občini, zavinski oziroma zavinski, Zavinšek (t. j. Zavinščak, pa če se tudi po nemško zasuknjenem pravopisu piše Savinschegg) i. t. d. Ta precej dolgi uvod sem napravil, da povem, da je sicer res Znojilšek (t. j. Znojilščák) pravo slovensko hišno ime za naselnika na Znojilih, da pa ima to naselniško ime za svojo podstavo v krajnoimenskim pridevniku Znojilski, ki se je utegnil v 16. stoletju tudi pri nas še rabiti samostalno, če pa ne, da je naš protestant Janez Znojilšek pri pobegu s Kranjskega tudi v svojem priimku nekoliko zabrisal sled slovenskega imena, toda na pravilni podlagi, ker so priimki na „-šek“ (t. j. -ščak) osnovani splošno na krajnoimenskih pridevnikih tvorjenih s sufiksom „-ski“. —

Zdaj pa na razlago krajnega imena. Vondrák pravi v svoji primerjalni slovanski slovnici (I, 439): „Das Suffix „-dlo“ bildet im Slavischen vorwiegend nomina instrumenti und geht zurück auf „dhlo“, das ursprünglich neben dem Mittel oder Werkzeuge bei Subst. auch eine **Örtlichkeit** bezeichnen konnte“ V slovenščini ima seveda ta sufiks obliko „-lo“, razun morda v koroščini, ki utegne kakor češčina imeti tudi končnico „-dlo“. V to kategorijo krajnih imen spada „znojilo“ t. j. solnčni vročini izpostavljen kraj,

solnčnat holm (Sonnkogel), solnčnata ravan (Sommerau), solnčnato brdo (Sonneck).

Iz glagolov (bodisi I. v., 7. r. ali IV. v.) izvedeni samostalniki sredstva in orodja (nomina instrumenti) končujoči se na „-ilo“ so n. pr. biti (schlagen), bilo = zvonček pri uri (das Schlagwerk); miti (waschen), milo (Waschmittel, Seife); šiti (nähen), šilo (Pfrieme); črniti (schwärzen), čnilo; cediti (sehen), cedilo (Seiher); kaditi (rauchen), kadilo (Weihrauch); praviti (richten), pravilo (Richtschnur) i. t. d. Ravno tako imamo pa tudi iz glagolov 4. vrste končujoča se na „-ilo“ krajna imena (nomina loci) n. pr. sušiti (trocknen), sušilo (der Trockenplatz); močiti (netzen), močilo t. j. luža, kjer se lan i konoplja namaka ali godí, torej tudi godilo ali rosilo (Flachs-röste, Röstlache); sadje denejo v mečilo ali medilo (mladilo? Maucke), da se zmeči ali zmedí t. j. da izgubi trpkost in medno postane — (sadje mediti, mladiti ali mečiti, Obst abliegen lassen). Pri nas je sicer perilo (die Wäsche) navadno le platnina in obleka, ki se pere, ali pa dejanje in opravilo pranja n. pr. danes imamo perilo t. j. peremo, — v srbščini pa pomeni „perilo“ tudi kraj, kjer se pranje vrši (der Waschplatz). Enako tudi „klilo“ (Mistbett'l für Gurken und Melonen) t. j. zaboj, nečké, korito, kamor namečejo gnoja-mešanca (komposta) t. j. govna, smeti in prsti in v ta mešanec posade bučnih in kumarnih pečák, da priklijejo iz njih sajenice, ki jih potem, ko se ni več bati slane, presajajo na prosto, t. j. v ograd pod milim nebom (Vuk 274). Enako „kalilo“ (Pfütze) t. j. luža, kjer so vodo skalili, ali kaljuža, v kateri se svinje valjajo in jo kalé (die Sühle, Suhlache, volutabrum. Vuk 260). Belilo je kraj, kjer n. pr. platno ali vosek belijo (die Bleiche, der Bleichplatz). Od pojiti (napajati, tränken) imamo pojilo (die Tränke), prostor, kjer živino napajajo, korito i. t. d., enako imamo od znojiti (t. j. na solnčni vročini pariti, greti, sušiti, solnčiti) znojilo solnčnat ali proti solncu obrnjen kraj sploh (regio solibus ostenta) ali pa s posebnim namenom za sušilo žita in sadja pripraven kraj (solarium frugibus insolandis) Sonnenlehne, sonnige Terrasse. —

Isti sufiks „-lo“ se pritika seveda, da tvori krajna imena ne samo na osnove na „í“, ampak tudi na druge osnove n. pr. srb. trlo, mesto, kjer živina prezimuje t. j. fla obora tare ali utira (die Hürde); vrelo (Quelle), kjer voda iz tal vre ali izvira; selo (sedlo), kjer kedo biva ali sedi; kopalo (Badeort); počivalo (Ruheplatz); leglo (Lager des Wildes); srb. krakalo, prelaz na vodi, kjer je s širokimi koraki (od skale do skale) mogoče priti s su-

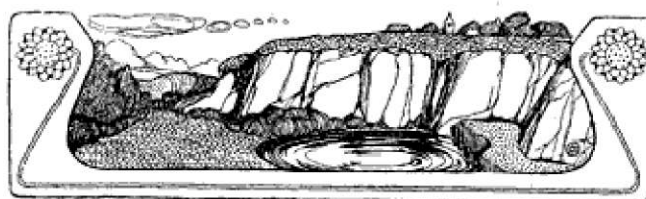
himi nogami čez potok (Schrittsteine im Bache um trockenen Fusses hinüber zu gelangen); skakalo, enak prehod, ker je treba s kamena na kamen skakati (Vuk, 298 in 685 Kraljeviča skákala in Miloševo skakalište); kúpalo mjesto za kúpanje (Rječnik 5, 792) solilo, mesto, kamor ovcam sol potresajo, da jo hodijo lizat (Salzlecke); jagnjilo, mesto, kjer se ovce jagnjijo (wo die Schafe lammen, parturium ovile); tnaló, prostor, kjer (oziroma klada, na kateri) drva tno, t. j. sekajo in cepijo i. t. d. V češčini se kajpada taki samostalniki končujejo na „-dlo“ n. pr. divadlo (gledališče) od divati se (zuschauen), slov. diviti se = čuditi se; zřídlo, pryštídlo (Sprudelquell); kupadlo (Badeort); bělídlo na vosk (Wachsbleiche) in bělídlo na platno (Leinwandbleiche); močídlo (Pfützte) kalídlo (Lache); napajedlo (Tränke) místo z něhož se dobytek napájí i. t. d.

Oglejmo si ta krajevna imena na „-lo (-dlo)“ kot lastna imena, tedaj opazimo, da se rabijo neredkokrat v množini in da so te množinske oblike začele že izgubljati svoj prvotni spol kot neutra in da se že večkrat rabijo kot feminina. Na Moravskem imamo n. pr. v okraju Ogrsko gradišče na levem bregu reke Morave mesto Napajedla, gen. Napajedel (neutr. plural.) od zgoraj navedenega „napajedlo“ (neutr. sing.); enako rabimo tudi mi plural: „pojila, korita“. — Leksikon občin ima pri Dolenjih podpoljanah v občini Sv. Gregor zabeleženo obliko Močila, a v občini Stari trg na Črnomaljskem zopet Močile, in v občini Šentrupertski ima oboje i Močila (pri Hrastnem) i Močile (pri Gorenjih jesenicah); po tem se pa dá sklepati, da je tudi mestnik zdaj „Močilih“, zdaj „Močilah“. Enako imamo v Kanalskem sodnem okraju na Goriškem oboje i Močila (obč. Anikova) i Močile (obč. Ajba) — seveda vidimo v tem nekako prisiljeno diferenciranje, ali pa za stari neutrum oslabei čut. Sicer pa vsprejemo podvojne oblike: teslo, a, n. in tesla, e, f.; preslo, a, n. in presla (preslica), e, f.; metla, e, f. poleg omelo, a, n. pa tnaló, a, n. in tnala, e, f. — i. t. d. Znojile se javljajo — kolikor morem po leksikonu občin posneti — večinoma že v pofemininjeni obliki na „e“, torej: kam? v Znojile, od kod? iz Znojil, kje? v Znojilah. Imamo pa vasi tega imena na Kranjskem več: v Kamniškem okraju dvoje, ene v Lukoviški občini, druge pa v občini „Podhruška“, dalje v občini „Kotredež“ Litijskega okraja in v Stičenskem okraju v občini „Krka“ — često se pa še sicer nahaja kot poljsko ali ledinsko ime na kmetih, dasiravno ne vem, če se prosto ljudstvo pri tem ledinskem imenu (Flurnamen) tudi še

zaveda pravega pomena, češ da je to odprt prostor, cel dan na pekočem solncu, kamor razgrinjajo platno na belilo, proso in oprano pšenico na sušilo in oprhlo na prevetrilo i. t. d. — Imamo pa še tudi drugod lastno krajno ime Znojila n. pr. vas v Grabovski občini na Tolminskem in v Celjskem oziroma Laškem okraju pri Okroglici v občini „Loka“ imamo skupek desetih hiš v leksikonu občin označen z imenom „Šnajil“, kar po mojem domnevanju ne more biti drugega, nego „Znojila“. Najzanimivejša oblika tega krajnega imena iz prvotne oblike metatezirana in potrjena je pa pač „Oznanila“ v Škocjanski občini Mokronoškega okraja. Ko sem čudeč se tako nenavadnemu imenu povpraševal, kako da pač prosti narod v vseh mogočih zvezah in na vsa mogoča vprašanja temu kraju pravi, in kaj naj bi se bilo tam oznanjalo, da bi bil kraj ime dobil po kakem oznanjanju, — pa saj bi potem bilo naravneje, da bi mu rekli „Oznanjala“ nego „Oznanila“ i. t. d. — tedaj mi je Škocjanski g. župnik P. Bohinjec postrežno pojasnil, da stoji v matrikah prejšnega (18.) stoletja še „Znojila“ (ozir. Znojile) in šele od francoske okupacije dalje „Oznanila“. — Hvala mu za to pojasnilo, sedaj vsaj vemo, da se nahaja na Kranjskem mimo zgoraj naštetih štirih Znojil in mimo raznih znojil kot ledinskih imen tudi še peto selo tega imena, selo, ki šteje samo dva kmeta, nekaj podanika graščine na Golem (Gallhof). — Oblika „Znanila“ namesto „Znojila“ je bila pa tudi drugod v navadi. Intelligenzblatt zur Laibacher Zeitung No. 15 (21. febr. 1815) razpisuje n. pr. javno dražbo ribolova v potokih „Breg bey Sittich, Reka bey Javor, Vishenski pottok und im Bache Vodatutschna (vodotočina) bey Gorejnavafs, dann von Gorejnavafs über Snanille“. To so Znojile v občini „Krka“.

Če torej pomislimo, da je znoj = vročina, razpaljenost; letni znoj (Sommerhitze); znoj solнца (Sonnenhitze) in znojiti = na solncu paliti, v solnčnih žarkih pariti (der Sonnenhitze aussetzen, schwitzen machen), tedaj se mi zdi, da bi samostalnik „znojilo“ kot prosti apelativnik utegnil prav dobro služiti tudi za „Sonnenbad“ namesto doslovno prevedenega izraza „solnčna kopel“. —

(Konec prihodnjič.)

Sedemnajsti prizor.**Struga, Genovefa.**

Struga (veselo): Zet! . . . O! (Zopet zamišljen:) Da bi mogli to malo potlačiti . . . Kako bi človek . . . za boga . . .

Genovefa (pospravlja): Glej zdaj, da pridemo k počitku! Glavarja pošljemo domov, trudna sem že.

Struga (plane veselo): Imam jo! Ti se uležeš, Vefica. Tvoj je! Rečemo, da je tvoj. Kdo bi smel dvomiti? (Jo prisili — prestrašeno od iznenadenja —, da leže v posteljo:) Ti se uležeš in otrok poleg tebe. Kdo bi smel dvomiti? (Hiti po otroka, ga prinese in položi poleg žene na posteljo.) Tako, vidiš! Kdo bi mogel dvomiti? In kdo bi pomislil na glavarja?

Osemnajsti prizor.**Prejšnja, glavar.**

Struga (ves srečen): Tako sem si izmislil, gospod glavar: Njen je! Ona leži in srček pri njej. Kdo bi mogel dvomiti? Ali ni imenitno, gospod glavar?

Glavar: Ampak . . . ne jemljite si toliko k srcu, gospod nadzornik!

Genovefa (se zave in srdito vstane): Saj je nor! Teslo otročje! Jaz pa ga še gledam in mislim: kaj je zdaj to?

Struga (razočaran, v oči mu silijo solze): Ali jaz . . . gospod glavar . . .

(Zagrinjalo hitro pade.)

Satura.

Spisal L. Pintar.

(Konec.)

Se eno krajevno ime, dasi s čisto drugim sufiksom tvorjeno, spada po mojem mnenju k glagolu „znojiti“ (= paliti, pripekati), namreč Znojem, Znojm m. in Znojmo, Znojma n., mesto ležčče na levem strmem bregu reke Dyje (Taye) na Moravskem. Meni se vidi „znojim“ kakor part. praes. pass. od glagola „znojiti“, torej znojim kraj ali znojimo mesto prav kakor solčni pripeki razpostavljeno mesto, od žarkega solnca paljena in žarjena reber ali strmina. Fiat applicatio! — Ker smo že pri Znojimu, vsiljuje se mi zopet prilika

izpregovoriti o krajnoimenskih pridevnikih, ki so jih bili sredi minolega stoletja spravili v modo slovenski rodoljubni pisatelji. V tisti dobi je bilo prišlo v navado, da so pisatelji svojemu imenu pridevali še priimke na „-ski“ posnete ali po kraju svojega rojstva ali po kraju svojega tedanjega bivanja in službovanja. Če sta si bili imeni sicer popolnoma enaki, tedaj je bilo seveda dostavljanje takih priimkov naravno in potrebno. Tako pozna n. pr. naša literarna zgodovina dva Antona Umka, eden je bil rojen na Okiču, drugi v Stopičah; da sta se ločila, si je prvi prideval priimek Okiški, a drugi Stopiški. Ravno tako imamo dva Jožefa Rozmana; eden rojen v Šmartinu pri Kranju je bil častni korar in nadžupnik v Konjicah, drugi rojen v Ljubnem na Gorenjskem je bil dekan v Trebnjem. Po kraju svojega službovanja sta se torej razločevala Konjiški in Trebanjski, bila bi si pa tudi lahko izbrala priimke Šmartinski in Ljubenski. Toda pri mnogih ne vidimo te potrebe razločevanja in vendar so si — menda ker je bilo moderno in imenitno — izbirali take krajnoimenske priimke n. pr. Jovan Vesel Koseski (rojen v Kosezah), Janko Pukmeister Vijanski (rojen v Vinjah pri Novi cerkvi), Josip Godina Verdelski (rojen na Verdeltu pri Trstu), Ivan Vrban Zadravski (doma iz Vuhreta za Dravo), Luka Svetec Podgorski (doma iz Podgorja pri Kamniku) i. t. d. Tako je imel tudi Peter Hicinger dva taka pisateljska priimka Podlipski in Znojemski. Priimek „Podlipski“ si je bil po tedanji modi izbral, ker je služboval kot župni upravitelj pod Lipo ali v Podlipi pri Vrhniki. Kaj pa Znojemski? Vsaj vendar nimamo na Kranjskem nobenega Znojima! — Prav čudno je bil naš marljivi Jos. Marn v Jezičniku (XII, 2) porabil oba Hincigerjeva priimka, ko je govoreč o tem pisatelju, obdelujočem svoj čas ledino domače zgodovine in književnosti, zasukal besedo takole: „Pa ne le v starinoslovji in zgodovini, skoraj bi dejal, v vseh raznoterih vedah in znanstvih se je vadil in poskušal ranjki neutrudljivi Hicinger ter delal pod lipo slovansko neprenehoma v „potu svojega obraza“ — res Znojemski (znoj aestus, sudor)“. — Bere se taka panegyrična fraza v literarnozgodovinski razpravi res prav imenitno, toda za razumljenje onih dveh pisateljskih priimkov nam pa ne dá najmanjšega razjasnila. Prav podobno se mi to zdi, kakor če bi kdo rekel, da se je imenoval Anton Žakelj s pisateljskim priimkom Rodoljub Ledinski, ker je oral ledino slovenske književnosti. Jaz bi si tolmačil postanek pisateljskega priimka „Znojemski“ rajši takole. Znano je, da so pogosto dobivali novi doseljenci svoje priimke po kraju, od koder so se bili doselili. Tako je bil Wiener

Dunajčan, Gracer Gračan, Progar Pražan, Kremžar iz Kremsa, Glonar iz bavarske vasi Glon, Brinar (Brünner) iz Brna, mogoče seveda tudi, dasi manj verjetno, da Brinjar iz kake domače vasice z imenom Brinje i. t. d. Prav tako mislim, da si je naš Hicinger razlagal svoje ime iz krajnega imena Hietzing, češ da se je bil morda eden njegovih prednikov izselil iz Hietzinga pri Schönbrunnu, dasiravno je bolj verjetno, da so bili njegovi predniki doseljenci z Bavarskega ali s Tirolskega, kajti v ljudski šoli so ga baje še pisali Inzinger in Izinger; ta pisava pa bolj kaže na „Inziag“ in vas tega imena se nahaja na Bavarskem, druga pa v Inomoškem okraju na Tirolskem. Enako so tudi naši Menzingerji, Ranzingerji in Holzingerji nekdanji doseljenci iz Bavarskih vasij Menzing, Ranzing in Holzingen. — Končnica „-ing“ ali „-ingen“ pri krajnih imenih pa kaže, da služijo tistim krajnim imenom za podlago lastna osebna imena; to bi bila v navedenih slučajih okrnjena enozložna osebna imena „Hietz, Menz, Ranz, Holz“. Menz (slov. Mencej) laskorečnica (Koseform) iz imena Meginhard, Ranz laskorečnica iz Ranthar ali Randulf i. t. d. — (Primeri: Konrad Kunz, Heinrich Heinz, Ludwig Luz, Gottfried Götz, Ulrich Utz, Sigfrid Seiz & . . . Schmeller, I, 107 nasl.).

Kakor je videti, je menda hotel za slovenščino vneti Hicinger kot slovenski pisatelj tudi svoje ime posloveniti, pa je utegnil takole kombinirati: Hitze, vročina, znoj; Hitzing, Znojem (?); Hitzinger torej Znojemski. Ta kombinacija je pa pogrešna samo v tem, da se s sufiksom „-ing“ menda ne izvajajo krajna imena iz splošnih in še celo nekoliko abstraktnih apelativnikov, ampak le iz osebnih imen, torej Hitzing ne iz apelativnika Hitze (vročina, znoj, pripeka), ampak iz okrnjenke Hitz (= Hizo t. j. Hilt, Hildibert, Hildibrand, Hildifrid, Hildimar i. t. d.), t. j. Hitzova naselbina. Sicer pa smo konstatirali že zgoraj, da je bil menda naš Hicinger pravzaprav Inzinger in eden njegovih prednikov, ne morda ravno njegov oče Miha Inzinger, nogovičar, ampak že kateri prejšnjih, da se je bil doselil na Kranjsko z Bavarskega iz Inzinga. — Inzinger je pa „n“ v prvem zlogu sčasoma zatišil in zatopil, ker ima isti glas takoj v naslednjem zlogu zopet, enako kakor n. pr. Vijanski namesto Vinjanski, — in je iz njega postal Izinger. —

Krajnih imen te vrste tedaj, ki jim je solnčna ali senčna lega vzrok, imamo dokaj n. pr. Preserje, Osoje, Sojnica (nem. Zwanzgerberg) v občini Žihpolje v Celovškem okraju, Sončnik, zaselje pri Jablanici v občini Boštanjski in Solnčni marof pri Gornjem mokro-

nogu — in v nemščini razne Sommerau, Sommereben, Sommerleiten, Sonnberg, Sonnkogel, Sonnegg, Sonnleiten, Sonnseiten; v Abrucih je „sulaña“ solnčnat, a „buraña“ senčnat kraj (t. j. regio solanea in regio boranea) in v Lombardiji nedaleč od Vičence ob reki Brenti je vas z imenom Solagna.

Oglejmo si še nekaj krajnih imen končujočih se na „-lo“. Počivalo (der Rastort), kraj, kjer vozniki in tovoronosci navadno počivajo. Posestnik na počivalu je počivalnik in Počivavnik je na Slovenskem dokaj razširjen priimek. Po Zahn-u (Ortsnamenbuch 51) se imenuje kraj severno od Pilštajna „Podschiwalo“, v listinah okoli leta 1500 pisano „Poczifal“. — Jezerce „Mitalo“ pri Radečah pod Kumom ima morda svoje ime od tod, ker vodo meče iz preduha, češ da je to „metalo“ (die Auswurfstätte) Cf. Valv. II, 195. — Črnelo (Rotenbüchel) v občini Podreče v Brdskem okraju in drugo v občini Gorenja vas v Višnjegorskem okraju pa Črnile pri Piršnem bregu v občini Globoko okraja Breškega imajo menda ime od črnenja (rubescere, nigrescere), češ da je kraj temen od gostosti drevja ali pa, ker je porasten s temnim igličevjem, a ne s svetlimi listovci. Črnivec je torej ali barvar na črno (der Schwarzfärber) ali pa naseljenec na Črnelu ali Črnilu. Čurile pri Božjakovem v Metliškem okraju bi utegnili razlagati od „čuriti“ (pihati, duti ali duvati, flare, wehen n. pr. studeni vjetar čuri = vleče), češ da je kraj zelo na vetru, kjer imajo sape veliko moč. Močil t. j. močvirnih travnikov je po Slovenskem mnogo in močilnikov tudi; nedavno sem čital v nekem listu to ledinsko ime, češ da se nahaja na Rašici ali Vranščici nad Gameljni podmokla ravan z imenom Močila, kjer v zelo ugodni zimi baje (?) zraste trava, da bi jo lahko kosil. V občini Žabnice pri Sv. Lušarjah sem našel v repertoriju krajev zabeleženo ime „Namačilja“; to je slabo zapisana spojinska oblika iz predloga in imena kakor n. pr. Maunitz pri Rakeku iz „na Unc“, kam? na Močila, kje? na Močilih! — Ali je Ančilo (n'čilo) = nočilo (Nachtherberge) ali pa ničilo, kjer voda ničí ali ponikuje, je dokaj dvomljiva alternativa. —

Pojalo pri Vrhovljah (občina Št. Martin-Kviško) utegne biti Napajalo ali Pojilo. Pail je zaselje s kakimi desetimi hišami blizu vasice Schattleiten (Senčna reber) v Graški okolici. Ali ne tiči morda tudi za tem imenom pojilo (die Tränke)? Čisto nemogoče to ni. — Polzela (Heilenstein) na Štajerskem je pa precej dobro prevedeno ime. Primeri Unger-Khulla str. 337: heil = glatt, schlüpfrig; die Heile = Glätte, Schlüpfrigkeit; polzel, i, f. je torej strma reber, ki

je morda nastala po dolgotrajnem deževju, če se je zemeljski usad ali prsteni plaz udrl in polezel navzdol (die Rutschlehne).

Končno izberimo izmed teh krajnih imen še nekaj koroških oblik na „-dlo“; da je ta končnica „-dlo“ med slovenskimi narečji neka posebnost koroščine, je že od Jarnika sem znano, torej kridvo za krilo in motovidlo za motovilo. V občini Sv. Steben na Zili imamo vas Močile, v nemščini se je ohranila oblika Matschiedl, le sreča je še, da ni bil kdo tako čezmerno moder, da bi bil napravil iz tega Mačji dol (Katzenthal), kakor so morda napravili iz Skočidlo raztrgano obliko Skoči dol. — V letopisu slov. Mat. 1880 (str. 186) je zabeležil Erjavac v „potni torbi“ iz Šenpasa prineseno besedo „skočidälo“ = slap, in to z opombo: „Kaže, da stoji namesto skočidlo, kakor govore Korošci, a mi velimo skočilo; primeri srbski Skokovac (Name eines Wasserfalls.)“ — Da ima biti Skoči dol (tako ga namreč dandanes pogrešno pišejo), nemški Gottesthal, v občini Vernberg v Beljaškem okraju le ena enotna beseda, mislim, da smem sklepati iz tega, ker prosti narod baje govori: kje? v Skočidöle, od kod? iz Skočidöla. Ko bi imeli v tem imenu samostalnik „dol“ z determinacijo „Skoči“ ali „Skočji“, mislim, da bi priprosto ljudstvo pač govorilo: v Skočjem dolu, iz Skočjega dola i. t. d. To za obliko razkrojeno na dve besedi nenavadno — naravnost neverjetno naglaševanje „iz Skočidola, v Skočidolu“ je najlepši dokaz za enotnost besede. V poštrevzeti je pa tudi Skočidolovice, ime vasice v okraju Pelhřimov (Pilgram) na Češkem. — Skokau pri Ločah v občini Otmanje Celovškega okraja je morda skokalo (?). Skovec (pri Vélíki loki, pri Mokronogu, pri Št. Rupertu) je pač po haphologiji nastal iz skovec, kakor gorenjski „kóvoz“ iz kolóvoz i. t. d. Nastanjenec na Skovcu je potem pa Skóvšek (Skovščák) ali Skušek. Pojedl v občini Himmelberg, v sodnjem okraju Feldkirchen (Koroško) bo pač tudi pojilo, kakor zgoraj omenjeni Napajedl na Moravskem. — — Dovolj! Znojiti je torej solnčiti (sonnen, söm-mern) in znojilo je solnčenje (die Sonnung) — pa tudi kraj za to (die Sonnungs-stätte).

